

Ár 2011, föstudaginn 7. janúar, er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Áslaug Árnadóttir, formaður, Geir Arnar Marelsson, Jóhann Tómas Sigurðsson, Jón Magnússon og Guðlaug Brynja Ólafsdóttir.

Fyrir er tekið **mál nr. 32/2010**:

M
gegn
Fjármálafyrirtækinu F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefndur sóknaraðili, annars vegar og F, hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni 27. ágúst 2010 með kvörtun sóknaraðila, dagsettri sama dag. Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 1. september 2010, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust þann 8. nóvember 2010. Var bréfið sent sóknaraðila með bréfi nefndarinnar, dagsettu 11. nóvember 2010, og henni gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir sóknaraðila bárust þann 16. nóvember 2010.

Málið var tekið fyrir á fundum nefndarinnar 2. desember 2010 og 7. janúar 2011.

II.

Málsatvik.

Þann 5. nóvember 2007 gaf A út skuldabréf nr. X til varnaraðila að fjárhæð 2.020.725 kr. Skuldabréfið er tryggt með 1. veðrétti í bifreiðinni R. Þann 15. janúar 2008 urðu skuldaraskipti þegar B tók yfir allar skyldur og skuldbindingar fyrri skuldara. Frá sama tíma tókst M einnig á hendur sjálfskuldarábyrgð vegna skuldabréfsins. Sóknaraðili skrifaði undir skjal um skuldskeytingu þann 15. janúar og kemur þar fram að í undirskriftinni felist samþykki sjálfskuldarábyrgðaraðila. Á þeim tíma voru eftirstöðvar skuldarinnar 2.281.414 kr. Ekki liggja fyrir nein gögn um að fram hafi farið mat á greiðslugetu skuldara þegar sóknaraðili tókst á hendur sjálfskuldarábyrgðina.

Þar sem ekki fór fram neitt mat á greiðslugetu skuldara taldi sóknaraðili að varnaraðili hefði ekki farið eftir samkomulagi um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga frá nóvember 2001. Óskaði sóknaraðili eftir því að ábyrgðin yrði felld niður, en varnaraðili hafnaði þeirri kröfu.

Málinu var skotið til úrskurðarnefndarinnar með kvörtun, dagsettri 27. ágúst 2010.

III.

Umkvörtunarefni.

Kröfur sóknaraðila eru þær að sjálfskuldarábyrgð hennar á bílasamningi nr. X verði felld niður

Kröfu sína byggir sóknaraðili á því að varnaraðili hafi ekki farið eftir samkomulagi um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga, dags. 1. nóvember 2001, þar sem að ekki hafi farið fram mat á greiðslugetu skuldara eins og skylt er samkvæmt samkomulaginu og því hafi sóknaraðila ekki verið kynntar niðurstöður neins mats á greiðslugetu.

Í erindi sóknaraðila kemur fram að á þeim tíma þegar hún tókst á hendur umrædda sjálfskuldarábyrgð hafi verið í gildi samkomulag um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga. Samkvæmt 2. gr. samkomulagsins taki það til allra þátta skuldaábyrgða, m.a. sjálfskuldarábyrgðar. Samkvæmt 1. mgr. 3. gr. samkomulagsins beri fjármálafyrirtæki að meta greiðslugetu greiðanda ef skuldaábyrgð eða veð er sett til tryggingar, nema ábyrgðarmaður óski sérstaklega eftir því með skriflegum hætti að það verði ekki gert. Í 3. mgr. 3. gr. samkomulagsins sé kveðið á um að þrátt fyrir ákvæði 1. mgr. sé fjármálafyrirtæki skylt að meta greiðslugetu skuldara þegar ábyrgð ábyrgðarmanns á skuldum viðkomandi skuldara nemur meira en 1.000.000 kr. Því hafi varnaraðila borið að meta greiðslugetu skuldara áður en sóknaraðili tókst á hendur sjálfskuldarábyrgðina, enda hafi eftirstöðvar skuldarinnar verið hærri en 1.000.000 kr.

Þá bendir sóknaraðili á að samkvæmt 4. gr. samkomulagsins hvíli viss upplýsingaskylda á fjármálafyrirtækjum áður en ábyrgðarmaður gengst í ábyrgð. Kveðst sóknaraðili ekki hafa fengið neinn upplýsingabækling í hendur áður en hún gekkst í ábyrgð og því hafi varnaraðili einnig brotið gegn 4. gr. samkomulagsins. Þar sem hún sé af erlendu bergi brotin sé enn mikilvægara að gera henni grein fyrir þýðingu ábyrgðarinnar, enda sé hún ekki kunnug því ábyrgðarmannakerfi sem verið hafi við lýði hér á landi.

Þá vísar sóknaraðili máli sínu til stuðnings til dóms Hæstaréttar í máli nr. 163/2005 og úrskurða úrskurðarnefndar um viðskipti við fjármálafyrirtæki í málum nr. 3/2006, 17/2006, 1/2008 og 3/2008.

Sóknaraðili byggir á því að varnaraðili sé aðili að samkomulagi um notkun ábyrgða, en Samtök banka og verðbréfafyrirtækja hafi undirritað það fyrir hönd aðildarféлага sinna. Í nóvember 2006 hafi Samtök fjármálafyrirtækja tekið við þeim réttindum og skuldum sem Samtök banka og verðbréfafyrirtækja höfðu gengist undir og séu því samtökin aðilar að samkomulaginu. Óumdeilt sé að varnaraðili sé aðili að Samtökum fjármálafyrirtækja og því sé félagið skuldbundið til að fara að samkomulaginu.

Sóknaraðili telur að þrátt fyrir að ekki hafi reynt á ábyrgð sóknaraðila, þar sem skuldari hafi yfirleitt staðið í skilum, verði krafa hennar metin til fjár og komi b-liður 6. gr. samþykkt fyrir nefndina því ekki í veg fyrir að nefndin fjalli um kröfuna. Krafan sé orðin til þó að hún sé ekki komin á gjalddaga. Einnig bendir sóknaraðili á að sjálfskuldarábyrgðin geti haft vægi og komið til skoðunar hjá öðrum lánveitendum og fjármálafyrirtækjum þegar tekin er ákvörðun varðandi önnur óskyld mál sóknaraðila.

Í ljós alls framangreinds telur sóknaraðili að hún sé ekki bundin af sjálfskuldarábyrgðinni og því beri að víkja henni til hliðar með vísan til 36. gr. laga nr. 7/1936 um samningsgerð, umboð og ógilda löggæringa.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess að málinu verði vísað frá nefndinni á grundvelli b-liðar 6. gr. samþykktu fyrir nefndina.

Bendir varnaraðili á að afar ólíklegt sé að nokkurn tímann muni reyna á sjálfskuldarábyrgðina. Umræddur samningur sé í skilum og eftir dóma Hæstaréttar í málum nr. 92/2010, 145/2010 og 471/2010 verði samningurinn uppreiknaður og muni fjárhæð skuldarinnar lækka til muna. Því muni bifreiðin R standa undir láninu ef svo vildi til að samningurinn færi í vanskil. Því telur varnaraðili að vísa eigi málinu frá nefndinni.

VI.

Niðurstaða.

Sóknaraðili krefst þess að sjálfskuldarábyrgð hennar á bílasamningi nr. X verði felld niður. Byggir sóknaraðili kröfu sína á því að ekki hafi farið fram neitt mat á greiðslugetu skuldara og að varnaraðili hafi ekki staðið við skyldur sínar um veitingu upplýsinga á grundvelli samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga.

Varnaraðili krefst frávísunar á málinu á grundvelli b-liðar 6. gr. samþykktu fyrir nefndina þar sem að enn hafi ekki reynt á ábyrgðina og ólíklegt sé að það muni reyna á hana.

Í b-lið 6. gr. samþykktu fyrir úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki segir að nefndin fjalli ekki um kröfu viðskiptamanns sem ekki verði metin til fjár. Skuldabréf það sem sóknaraðili hefur gengist í ábyrgð fyrir og fjallað er um í máli þessu hefur fram að þessu verið í skilum og því hefur ekki fallið nein greiðsluskylda á sóknaraðila vegna þess. Þrátt fyrir það verður að taka undir sjónarmið sóknaraðila um að þó að ekki hafi reynt á ábyrgð sóknaraðila verði krafa hennar metin til fjár í skilningi b-liðar 6. gr. samþykktu fyrir nefndina, enda er ljóst að það getur haft áhrif á fyrirgreiðslu fjármálafyrirtækja og þar með fjárhag sóknaraðila hvort að sjálfskuldarábyrgðin er felld úr gildi eða talin eiga að gilda áfram.

Þegar sóknaraðili gekkst í sjálfsskuldarábyrgð á umræddri skuld var í gildi samkomulag um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga, dagsett 1. nóvember 2001, og er ekki umdeilt að varnaraðili er aðili að samkomulaginu. Samkomulagið tekur m.a. til þess þegar einstaklingur gengst í sjálfskuldarábyrgð, sbr. 2. gr. samkomulagsins. Samkvæmt 3. gr. samkomulagsins er fjármálafyrirtæki skylt að meta greiðslugetu greiðanda nema ábyrgðarmaður óski sérstaklega eftir því með skriflegum hætti að svo verði ekki gert. Fjármálafyrirtæki er þó ávallt skylt að greiðslumeta skuldara þegar ábyrgð ábyrgðarmanns á skuldum viðkomandi skuldara nema meira en kr. 1.000.000. Samkvæmt 3. mgr. 4. gr. samkomulagsins skal tryggt að ábyrgðarmaður geti kynnt sér niðurstöðu greiðslumats áður en hann gengst í ábyrgðina, enda liggi fyrir að greiðandi hafi samþykkt það. Bendi niðurstaða greiðslumats til þess að greiðandi geti ekki efnt skuldbindingar sínar, en ábyrgðarmaður óskar eftir að lán verði veitt engu að síður, skal hann staðfesta það skriflega.

Ekki liggja fyrir nein gögn um það að varnaraðili hafi metið greiðslugetu B, útgefanda skuldabréfs nr. X. Verður því að miða við að greiðslumat hafi ekki farið fram. Samkvæmt 3. mgr. 3. gr. samkomulags um notkun ábyrgða á skuldum einstaklinga var varnaraðila skylt að meta greiðslugetu skuldarans, enda voru eftirstöðvar skuldabréfsins á þeim tíma 2.281.414 kr. Verður varnaraðili að bera allan

halla af því að slíkt greiðslumat fór ekki fram og þar með hvort að sóknaraðili hefði eftir sem áður gengist í ábyrgð fyrir skuldara eftir að hafa kynnt sér matið.

Í ljósi framangreinds verður að telja að víkja beri til hliðar umræddri sjálfskuldarábyrgð sem sóknaraðili gekkst undir þann 15. janúar 2008 með vísan til 36. gr. laga nr. 7/1936 um samningsgerð, umboð og ógilda löggerninga með áorðnum breytingum.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Sjálfskuldarábyrgð M á skuldabréfi nr. X útgefnu af B til F er vikið til hliðar.

Reykjavík, 7. janúar 2011.

Áslaug Árnadóttir

Geir Arnar Marelsson

Jóhann Tómas Sigurðsson

Jón Magnússon

Guðlaug Brynja Ólafsdóttir